

Alexandra Kohoutová, *Vzájemná srozumitelnost švédštiny a dánštiny v turistických interakcích mimo Skandinávii*, Ústav obecné lingvistiky, 2016

Posudek vedoucí práce

Alexandra Kohoutová se ve své bakalářské práci zabývala velice aktuálním tématem, tj. otázkou reálných komunikačních problémů při používání více jazyků v kontextů turistických situací, které se každý den odehrávají v Praze. Práce je zaměřená na švédsko-dánskou komunikaci mezi švédsky mluvícími Čechy a Dány. Tímto autorka relevantním způsobem navazuje na rozsáhlý výzkum vzájemné srozumitelnosti skandinávských jazyků (např. od E. Haugena nebo C. Gooskensové) a ještě zavádí relativně nový prvek – otázku nerodilých mluvčích. Autorka vychází z popisů jazykového managementu v nadnárodních firmách (hlavně Nekvapil-Nekula 2006), ale přispívá celkově k popisu jazykové situace v podnicích v českém kontextu analýzou firmy patřící do kategorie malých a středních podniků (angl. SME).

Hlavní klad práce spočívá v autorčině osobním nasazení a schopnosti reflexe komunikačních situací, kterých se sama zúčastnila. K slabším stránkám však patří metodologická sekce, která mohla být propracovanější. Skládá se z většího počtu krátkých podsekcí, jejichž vzájemná souvislost a logika sledu nejsou vždy jasné. Ve podsekcí o teorii jazykového managementu je pár nepřesných výkladů, např. že rozdíl mezi jednoduchým a organizovaným managementem spočívá v počtu mluvčích v dané komunikační situaci. Při popisu fází jazykového managementu (a následně v analýze materiálu) zaměňuje autorka slovesa „implikovat“ a „implementovat“. Podsekcí o konverzační analýze je hodně stručná (např. neobsahuje nic o opravách v interakci), obzvlášť vzhledem k tomu, že nahrané interakce představovaly ústřední část analyzovaného materiálu. Naopak podsekcí o následném rozhovoru je až nepřiměřeně dlouhá s ohledem na to, jakou roli tato metoda ve výzkumu nakonec hrála. K tomuto bodu je potřeba dodat, že by bylo lepší, kdyby došlo k rozhovoru s kolegou z firmy spíš bezprostředně po analyzovaných interakcích nebo alespoň s kratším časovým odstupem.

V analýze se také objevují nejasnosti. Autorka pojímá komunikační management na s. 30 jako management „... který řídí používání určitého jazyka v určitých situacích...“, ale přesněji by bylo uvést, že takové řízení může být příkladem komunikačního managementu, a vysvětlit proč (např. protože v minulosti byla „svobodná“ volba jazyků a došlo k situacím nedorozumění).

Práce má některé formální nedostatky. Je místy psaná až hovorovým stylem s neúplnými větami (např. „O řešení těchto neporozumění a jejich analýze více v následujících kapitolách.“, s. 26) a obsahuje některé neobratné nebo hodnotící formulace, např. na s. 27 „...přijímací pohovor na tuto pracovní pozici probíhal vcelku zajímavým způsobem.“, „To, jaký skandinávský jazyk zaměstnanec ovládá, už bylo však arbitrární.“, nebo „...poněkud ofenzivní větou...“ (s. 34). Při překladu i výkladu odborných pojmů a definic občas dochází k tvorbě ne příliš českých výrazů jako např. „non-kognátů“ na s. 11 nebo „diskomfort“ na s. 22. Nejednotné je označení autorky H. Börestam(ová) Uhlmann(ová) (jako Uhlmann na s. 16 a 20 a jinde jako Börestam). V transkriptech jsou chyby v nesrovnaných řádcích nebo v jejich číslování a bylo by dobré, kdyby autorka uvedla seznam transkripčních značek (i když

odkazuje na manuál Kaderka-Svobodová 2006). Čtenáře českého překladu také napadne, zda by nebylo dobré, nějakým způsobem graficky rozlišit mezi švédštinou a dánštinou.

Otázky k diskusi:

- 1) Mohla by autorka vysvětlit předpoklad výzkumu: „...že nerodilí mluvčí, pokud ovládají osvojený jazyk na vysoké úrovni, budou schopni porozumět (jinému) jazyku svého komunikačního partnera lépe, než mluvčí rodilí, a to proto, že jsou lépe „vytrénováni“ k tomu, rozeznávat izolovaná slova v procesu, vedoucímu k porozumění cizímu jazyku.“ (s. 20)?
- 2) Jak by přispěly k výsledkům a závěrům informace o tom, odkud mluvčí dánštiny ve zkoumaných interakcích pocházeli?

Práci doporučuji k obhajobě s výsledným hodnocením „dobře“ až „velmi dobře“ na základě průběhu obhajoby.

V Praze, 30. 8. 2016
Mgr. Tamah Sherman, Ph.D.